

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Кафедра анатомії і фізіології людини

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

О.Б. Жильцов

2015 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи медичних знань

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки

6.010101 «Дошкільна освіта»

6.010102 «Початкова освіта»

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність

_____

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація

_____

(назва спеціалізації)

інститут, факультет, відділення

Інститут людини

(назва інституту, факультету, відділення)

2015 – 2016 навчальний рік

Робоча програма «Основи медичних знань» для студентів галузі знань 0101 Педагогічна освіта
напряму підготовки 6.010101 «Дошкільна освіта» та 6.010102 «Початкова освіта»

Розробники:

Петренко Олексій Олександрович, кандидат медичних наук, доцент кафедри анатомії і фізіології
людини Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри (циклової комісії) анатомії і фізіології людини

Протокол від “25” серпня 2015 року № 1

Завідувач кафедри анатомії і фізіології людини

Milca - (І.М. Маруненко)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.

Заступник директора Інституту людини Н.А. Клішевич

ЗМІСТ

1.	Опис навчальної дисципліни	4 ст.
2.	Мета та завдання навчальної дисципліни	5 ст.
3.	Програма навчальної дисципліни	6 ст.
4.	Структура навчальної дисципліни	11-12 ст.
5.	Навчально-методична карта дисципліни «Основи медичних знань»	13 ст.
6.	Теми практичних занять	14 ст.
7.	Самостійна робота	18 ст.
8.	Методи навчання	21 ст.
9.	Методи контролю	21 ст.
10.	Розподіл балів	23 ст.
11.	Методичне забезпечення	23 ст.
12.	Питання до модульного контролю	23 ст.
13.	Рекомендована література	26 ст.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-професійна програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>0101 Педагогічна освіта</u> (шифр і назва)	Обов'язкова	
	Напрямок підготовки <u>6.010101 «Дошкільна освіта»</u> <u>6.010102 «Початкова освіта»</u> (шифр і назва)		
Модулів – 4	Спеціальність: _____	Рік підготовки	
Змістових модулів – 4		1-й	-й
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
	1-й	-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 6 самостійної роботи студента – 6	Освітньо-професійна програма підготовки бакалаврів	Лекції	
		28 год.	год.
		Практичні	
		28 год.	год.
		Модульний контроль	
		8 год.	год.
		Самостійна робота	
		56 год.	год.
Вид контролю:			
ПМК	-		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – ознайомити студентів з основними медичними маніпуляціями та навчити правильному їх проведенню, висвітлити причини виникнення, симптоматику та профілактику деяких соціально небезпечних, в т.ч. інфекційних захворювань, а також забезпечити підготовку до надання першої (долікарської) медичної допомоги при нещасних випадках і невідкладних станах.

Згідно з вимогами програми студенти повинні знати:

- основи анатомії та фізіології організму людини;
- морфо-функціональні особливості організму дітей в різні вікові періоди;
- питання загальної та особистої гігієни;
- основні ознаки патологічних станів у дітей різного віку
- ознаки клінічної та біологічної смерті;
- основи проведення реанімації;
- основи надання допомоги при деяких патологічних станах (опіках, відмороженнях, ушкодженнях електричним струмом, хімічних опіках, синдромі тривалого здавлення, отруєннях, переломах, кровотечах, травматичному шоку, пораненнях тощо) і раптових захворюваннях, в звичайних умовах та в екстремальних ситуаціях;
- основи долікарської діагностики, класифікацію раптових захворювань (в тому числі епідемічних процесів) та патологічних станів;
- техніку надання долікарської допомоги в різних ситуаціях, спрямовану на попередження ускладнень та врятування життя потерпілого.

Студенти повинні вміти:

- володіти навичками реанімації;
- володіти навичками діагностики раптових захворювань та патологічних станів (вимірювати температуру тіла, артеріальний тиск, визначати та оцінювати пульс, дихання тощо);
- володіти технікою надання першої (долікарської) допомоги при травмах, кровотечах, утопленні, задушенні, ураженнях різними хімічними і фізичними факторами (електричним струмом, високою і низькою температурами, радіацією) та при отруєннях;
- розпізнати ознаки та надати першу допомогу при укусах змій, комах, собак та інших тварин;
- володіти технікою десмургії, транспортної іммобілізації та тимчасової зупинки кровотеч;
- володіти технікою беззондового промивання шлунку, ін'єкцій, інгаляцій;
- вміло користуватись доступними лікарськими препаратами;
- володіти навичками введення доступних лікарських препаратів в організм хворого при невідкладних станах (зовнішнє, ентеральне, парентеральне);
- володіти правилами роботи при бактеріологічній небезпеці;
- володіти правилами роботи в умовах стихійного лиха чи екстремальних ситуацій;
- використовувати набуті знання не тільки в побуті та особистому житті, а також і в повсякденній роботі з дітьми.

Компетентнісні навички:

- навчитися реалізовувати здобуті знання та уміння з основ медичних знань та інших дисциплін, зокрема природознавства, вікової анатомії і фізіології людини та ін. в своїй професійній діяльності.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни «Основи медичних знань», становить 120 год., із них 28 год. – лекції, 28 год. – практичні заняття, 56 год. – самостійна робота, 8 год. – модульний контроль.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I.

Основи мікробіології. Паразитарні та інфекційні хвороби і їх профілактика

Тема 1. Поняття про мікробіологію та епідеміологію. Імунітет

Загальні поняття про мікробіологію та мікроорганізми. Походження інфекції. Види мікроорганізмів. Властивості збудників інфекційних захворювань.

Поширення мікробів у природі. Епідеміологічне значення води, повітря, ґрунту в поширенні патогенних мікроорганізмів. Механізм та шляхи передачі інфекції.

Класифікація інфекційних хвороб за Л.В. Громашевським.

Імунітет. Види імунітету.

Основні поняття теми: мікробіологія, імунітет, бактерії, гриби, віруси, патогенність, вірулентність, інфекційна хвороба.

Практичне заняття 1. Основи мікробіології, епідеміології та імунології

Тема 2. Профілактика захворювань шкіри, заразних паразитарних захворювань людини

Догляд за шкірою дитини. Гноячкові захворювання шкіри (піодермії), причини виникнення, ознаки. Перебіг гноячкових захворювань, що часто зустрічаються у дітей: псевдофурукульозу, пухирника, імпетиго, фурункула, карбункула. Грибкові захворювання шкіри: різноколірний лишай, мікроспорія. Профілактика грибкових захворювань. Вірусні захворювання – простий пухирцевий лишай, етіологія, перебіг, профілактика.

Паразитарні захворювання шкіри: короста, педикульоз. Причини виникнення, перебіг, профілактика.

Гельмінтоз. Найпоширеніші глистяні хвороби в Україні. Групи гельмінтів в залежності від природних умов місцевості та шляхів зараження: геогельмінти, біогельмінти, контактні. Поняття про аскаридоз, трихоцефальоз, ентеробіоз, гіменолепідоз, ехінококоз, дифілоботріоз. Цикл розвитку аскариди. Перебіг, діагностика, лікування та профілактика гельмінтозів.

Лямбліоз; етіологія, перебіг, профілактика.

Основні поняття теми: короста, педикульоз, піодермія, мікроспорія, різноколірний лишай, гельмінтоз, хвороби інвазійні, геогельмінти, біогельмінти, хвороби паразитарні.

Практичне заняття 2. Інвазійні (паразитарні) захворювання людини та їх профілактика.

Тема 3. Загальна характеристика і профілактика деяких інфекцій дихальних шляхів, кишкових, кров'яних інфекцій та інфекцій зовнішніх покривів

ГРВІ, грип; збудники, джерело інфекції, шляхи передачі, основні симптоми, ускладнення. Принципи лікування, догляд, надання невідкладної допомоги. Профілактика загальна, специфічна. Протиепідемічні заходи.

Туберкульоз. Збудник туберкульозу. Зараження туберкульозом. Особливості перебігу у дітей. Поняття про інфікування збудником туберкульозу. Профілактика захворювання.

Кишкові інфекції (холера, вірусний гепатит А, дизентерія, сальмонельоз, лептоспіроз): етіологія, джерело інфекції, шляхи передачі, основні симптоми захворювання, профілактика.

Кров'яні інфекції (СНІД, вірусні гепатити В і С): етіологія, джерело інфекції, шляхи передачі, групи ризику, основні симптоми захворювання, профілактика. Правовий та психосоціальний захист хворих на СНІД та ВІЛ-інфікованих.

Інфекції зовнішніх покривів (правець, сказ): етіологія, джерело інфекції, шляхи передачі, основні симптоми захворювання, профілактика.

Основні поняття теми: мікробіологія, імунітет, бактерії, гриби, віруси, патогенність, вірулентність, інфекційна хвороба, ГРВІ, туберкульоз, холера, вірусний гепатит А, дизентерія, сальмонельоз, лептоспіроз, СНІД, вірусні гепатити В і С, правець, сказ.

Практичне заняття 3. Загальна характеристика деяких інфекційних захворювань, що зумовлюють тяжкий стан хворого або мають епідеміологічне значення.

Тема 4. Дитячі інфекції з групи інфекцій дихальних шляхів. Профілактичні щеплення

Дифтерія: збудник, шлях передачі, основні симптоми. Бактеріоносійство і його епідеміологічне значення. Характер місцевого ураження. Дифтерія зів, дифтерійний круп, дифтерія носа, очей, дифтерія зовнішніх статевих органів, шкіри. Ускладнення дифтерії. Догляд за хворими. Значення профілактичних щеплень.

Кашлюк: збудник, шлях передачі, основні симптоми, форми захворювання. Догляд за хворим. Протиепідемічні заходи. Ускладнення та профілактика.

Кір: збудник, шлях передачі, основні симптоми. Сприйнятливність дітей до кору. Активна імунізація проти кору. Профілактика. Заходи у вогнищі.

Краснуха: збудник, шлях передачі, сприйнятливність дітей до краснухи. Основні симптоми. Відмінність від кору. Догляд за хворим. Ускладнення. Профілактика.

Скарлатина, вітряна віспа: збудник, джерело інфекції та шляхи поширення, основні симптоми. Догляд за хворою дитиною. Профілактика.

Епідемічний паротит, менінгококова інфекція: збудники, шлях передачі, основні симптоми. Догляд за хворою дитиною. Ускладнення.

Основні поняття теми: «дитячі інфекції», дифтерія, кашлюк, кір, краснуха, скарлатина, вітряна віспа, епідемічний паротит, менінгококова інфекція.

Практичне заняття 4. Дитячі інфекції. Вакцинація як метод формування штучного імунітету.

Змістовий модуль II. Основи медичного обслуговування хворих

Тема 5. Порушення постави та плоскостопість у дітей і методи їх профілактики

Анатомо-фізіологічні особливості кістково-м'язової системи дітей.

Ознаки нормальної постави. Ознаки сутулої, лордотичної, кіфотичної, випрямленої постави. Причини виникнення та профілактика порушень постави. Визначення постави у дітей. Орієнтовні комплекси вправ для корекції постави у дітей. Сколіоз: причини виникнення, ступені тяжкості, значення своєчасного розпізнання для попередження прогресування викривлення хребта. Гігієнічна оцінка меблів та приміщення навчальної кімнати.

Плоскостопість: етіологічні види плоскої стопи, перші ознаки, профілактика. Визначення форми стопи методом плантографії.

Основні поняття теми: постава, плоскостопість, плантографія.

Практичне заняття 5. Порушення опорно-рухового апарату у дітей, його причини та профілактика.

Тема 6. Функціональні порушення вищої нервової діяльності у дітей. Профілактика порушень слуху та зору у дітей

Функціональні порушення вищої нервової діяльності у дітей. Розвиток психіки і поведінка дитини. Профілактика нервовості. Форми неврозів та їх характеристика: істеричний невроз,

астенічний невроз (неврастенія), невроз нав'язливих станів. Прояви неврастенії: порушення сну, нічні страхи, нічний енурез, заїкання. Профілактика неврозів.

Анатомо-фізіологічні особливості органа зору у дітей. Гострота зору. Порушення зору. Поняття про короткозорість, далекозорість, астигматизм, косоокість, дальтонізм. Вплив перегляду телепередач, читання і писання при поганому освітленні тощо на зір дитини. Анатомо-фізіологічні особливості органа слуху дитини. Основні причини порушень слуху у дітей. Гігієна слуху.

Основні поняття теми: вища нервова діяльність, неадекватна поведінка, невроз, короткозорість, далекозорість, астигматизм, косоокість, кон'юнктивіт, отит.

Практичне заняття 6. Попередження психоневрологічних порушень та порушень слуху, зору у дітей.

Тема 7. Оцінка фізичного розвитку та основних життєвих показників дітей

Вікові показники температури тіла, пульсу, частоти дихання, артеріального тиску та методика їх вимірювання.

Добовий діурез. Догляд за хворим під час блювання та промивання шлунку беззондовим методом.

Механізм дії на організм людини холоду та тепла, показаннями та протипоказаннями до їх застосування (гірчичники, зігрівальні компреси, грілка, припарки, ванни, міхур з льодом, примочки).

Значення та методика вимірювання зросту, маси тіла, окружності голови та грудної клітки дитини.

Практичне заняття 7. Основи медичного догляду за хворим.

Тема 8. Лікарські препарати, способи їх застосування

Поняття "асептики" та "антисептики". Способи їх досягнення.

Способи введення лікарських препаратів. Переваги та недоліки, показаннями та протипоказаннями їх застосування. Методика їх проведення, можливі ускладнення під час їх проведення та перша допомога.

Практичне заняття 8. Шляхи та техніка введення лікарських препаратів. Асептика, антисептика.

Змістовий модуль III

Долікарська медична допомога при невідкладних та загрозливих для життя станах

Тема 9. Долікарська медична допомога в загрозливих для життя людини станах, які виникають при захворюваннях серцево-судинної системи та органів дихання

Гіпертонічний криз як ускладнення гіпертонічної хвороби, ознаки, можливі ускладнення. Надання долікарської медичної допомоги. Ішемічна хвороба серця. Дві форми її прояву - стенокардія та інфаркт міокарду. Причини, ознаки, надання долікарської медичної допомоги, профілактика. Гостра серцева недостатність, причини, основні ознаки. Надання долікарської медичної допомоги.

Бронхіальна астма як захворювання інфекційно-алергічної природи. Характеристика нападу бронхіальної астми. Надання долікарської медичної допомоги.

Кровохаркання та легенева кровотеча як ускладнення захворювань дихальної системи, ознаки, надання долікарської медичної допомоги.

Основні поняття теми: гіпертонічна хвороба, гіпертонічний криз, гостра серцева недостатність, ішемія, стенокардія, інфаркт міокарда, інсульт, набряк легенів, бронхоспазм, бронхіальна астма.

Практичне заняття 9. Долікарська медична допомога при невідкладних станах, які виникають при захворюваннях дихальної та серцево-судинної систем.

Тема 10. Долікарська медична допомога в загрозованих для життя людини станах, які виникають при захворюваннях органів травлення, сечовиділення та при отруєннях

Шлунково-кишкова кровотеча як ускладнення виразкової хвороби, ознаки, надання долікарської медичної допомоги.

Печінкова колька як ускладнення жовчокам'яної хвороби. Причини, ознаки. Надання долікарської медичної допомоги.

Ниркова колька як ускладнення нирковокам'яної хвороби, ознаки, надання долікарської медичної допомоги.

Гострі отруєння, їх види. Принципи надання ДМД. Синдром інтоксикації.

Основні поняття теми: дискінезія, ниркова колька, печінкова колька, гіповолемічний шок, регідратаційна терапія, дегідратація, антидот.

Практичне заняття 10. Долікарська медична допомога при невідкладних станах, які виникають при захворюваннях органів травлення та сечовиділення. Долікарська медична допомога при отруєннях.

Тема 11. Перша допомога при раптовій зупинці серцевої діяльності, дихання та кровотечі

Ознаки клінічної смерті. Відносні та явні ознаки біологічної смерті. Методи проведення реанімації; підготовка потерпілого до реанімації; очищення верхніх дихальних шляхів від сторонніх предметів; фіксація язика; штучна вентиляція легень методами "рот в рот", "рот в ніс", непрямий (закритий) масаж серця. Методика проведення непрямого масажу серця дітям залежно від віку.

Визначення, класифікація та характеристика кровотеч залежно від виду ушкодження судин. Небезпека кровотеч. Методи зупинення кровотеч - тимчасове зупинення, поняття про остаточне зупинення кровотеч. Способи тимчасової зупинки кровотеч. Зупинення кровотеч у дитини, особливості його залежно від віку дитини. Особливості крововтрати у дитини.

Основні поняття теми: кровотеча, реанімація, непрямий масаж серця, штучна вентиляція легень.

Практичне заняття 11. Долікарська медична допомога при раптовій зупинці серцевої діяльності, дихання та кровотечі.

Змістовий модуль IV

Долікарська медична допомога при нещасних випадках. Десмургія

Тема 12. Долікарська медична допомога при нещасних випадках та невідкладних станах

Опіки як наслідок ушкодження різними факторами. Термічні опіки, їх ступені. Поняття про опікову хворобу. Відмороження. Замерзання. Основні ознаки ушкоджень організму людини від дії низьких температур. Електротравма. Місцеві та загальні ознаки при ураженні електричним струмом та блискавкою. Утоплення. Долікарська медична допомога при опіках, відмороженнях, електротравмах, утопленні.

Основні поняття теми: невідкладний стан, нещасний випадок, травма, штучна вентиляція легень, непрямий масаж серця.

Практичне заняття 12. Долікарська медична допомога в загрозових для життя людини станах при нещасних випадках.

Тема 13. Техніка накладання найбільш поширених пов'язок

Вчення про пов'язки (десмургія). Типи пов'язок за призначенням (захисні, укріплюючі, гемостатичні, іммобілізуючі, коригуючі). Загальні правила бинтування. Типи бинтових пов'язок (колова, спіральна, повзуча, хрестоподібна, колосоподібна, поворотна, черепашача).

Основні поняття теми: рана, кровотеча, десмургія, асептика, антисептика.

Практичне заняття 13. Десмургія.

Тема 14. Долікарська медична допомога при травмах

Поняття травматизм, травма. Види травм. Травматичний шок, його перебіг, основні ознаки.

Долікарська медична допомога при травмах голови, шиї, хребта. Закриті травми головного мозку - струс, удар, здавлювання. Основні ознаки, особливості їх перебігу у дітей. Переломи кісток черепа, їх характерні ознаки, ускладнення. Принципи надання долікарської медичної допомоги при черепно-мозкових ушкодженнях. Їх основні ознаки, ускладнення. Поранення шиї, їх види. Закриті та відкриті ушкодження хребта та спинного мозку, їх основні ознаки. Особливості транспортування та догляду за такими потерпілими.

Розтягнення та розриви зв'язок, сухожиль, м'язів. Ознаки. Долікарська медична допомога. Поняття про вивихи, переломи. Основні правила транспортної іммобілізації. Особливості переломів кісток у дітей.

Долікарська медична допомога при травмах грудної клітки та органів грудної порожнини. Закриті травми грудної клітини та органів грудної порожнини. Удари, переломи ребер. Здавлювання грудної клітини. Основні ознаки. Поранення грудної клітини та органів грудної порожнини. Абсолютні ознаки проникних поранень грудної клітини. Пневмоторакс. Гемоторакс. Долікарська медична допомога при травмах грудної клітини.

Основні поняття теми: травма, травматизм, перелом, вивих, забиття, правець, газова гангрена, сепсис.

Практичне заняття 14. Долікарська медична допомога при ушкодженнях м'яких тканин, суглобів і кісток.

4. Структура навчальної дисципліни

№ тем и п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин					
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Самостійна робота	Модульний контроль
Змістовий модуль I. Основи мікробіології. Паразитарні та інфекційні хвороби і їх профілактика							
1.	Поняття про мікробіологію та епідеміологію. Імунітет.	8	4	2	2	4	
2.	Профілактика захворювань шкіри, заразних паразитарних захворювань людини.	8	4	2	2	4	
3.	Загальна характеристика і профілактика деяких інфекцій дихальних шляхів, кишкових, кров'яних інфекцій та інфекцій зовнішніх покривів.	8	4	2	2	4	
4.	Дитячі інфекції з групи інфекцій дихальних шляхів. Профілактичні щеплення.	8	4	2	2	4	
Разом		34	16	8	8	16	2
Змістовий модуль II. Основи медичного обслуговування хворих							
5.	Порушення постави та плоскостопість у дітей і методи їх профілактики.	8	4	2	2	4	
6.	Функціональні порушення вищої нервової діяльності у дітей. Профілактика порушень слуху та зору у дітей.	8	4	2	2	4	
7.	Оцінка фізичного розвитку та основних життєвих показників дітей.	8	4	2	2	4	
8.	Лікарські препарати, способи їх застосування	8	4	2	2	4	
Разом		34	16	8	8	16	2
Змістовий модуль III. Долікарська медична допомога при невідкладних та загрозливих для життя станах							
9.	Долікарська медична допомога в загрозливих для життя людини станах, які виникають при захворюваннях серцево-судинної системи та органів дихання.	8	4	2	2	4	
10.	Долікарська медична допомога в загрозливих для життя людини станах, які виникають при захворюваннях органів травлення, сечовиділення та при отруєннях.	8	4	2	2	4	
11.	Перша допомога при раптовій зупинці серцевої діяльності, дихання та кровотечі.	8	4	2	2	4	
Разом		26	12	6	6	12	2
Змістовий модуль IV. Долікарська медична допомога при нещасних випадках. Десмургія							
12.	Долікарська медична допомога при нещасних випадках та невідкладних станах.	8	4	2	2	4	
13.	Техніка накладання найбільш поширених пов'язок.	8	4	2	2	4	
14.	Долікарська медична допомога при травмах.	8	4	2	2	4	
Разом		26	12	6	6	12	2
Разом за навчальним планом		120	56	28	28	56	8

Структура навчальної дисципліни

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин					
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Самостійна робота	Модульний контроль
1	Разом: Змістовий модуль I. Основи мікробіології. Паразитарні та інфекційні хвороби і їх профілактика	34	16	8	8	16	2
2	Разом: Змістовий модуль II. Основи медичного обслуговування хворих	34	16	8	8	16	2
3	Разом: Змістовий модуль III. Долікарська медична допомога при невідкладних та загрозливих для життя станах	26	12	6	6	12	2
4	Разом: Змістовий модуль IV. Долікарська медична допомога при нещасних випадках. Десмургія	26	12	6	6	12	2
Разом за навчальним планом по курсу		120	56	28	28	56	8

5. Навчально-методична карта дисципліни «Основи медичних знань»

Разом: 120 год.: лекції – 28 год., практичні заняття – 28 год., модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 56 год.

Коефіцієнт: 3,08

Модулі	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II				Змістовий модуль III			Змістовий модуль IV		
Назва модуля	Основи мікробіології. Паразитарні та інфекційні хвороби і їх профілактика				Основи медичного обслуговування хворих				Долікарська медична допомога при невідкладних та загрозливих для життя станах			Долікарська медична допомога при нещасних випадках. Десмургія		
Кількість балів за модуль	83 бали				83 бали				71 бал			71 бал		
№ теми	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Теми лекцій	Поняття про мікробіологію та епідеміологію. Імунітет. (1 бал)	Профілактика захворювань шкіри, заразних паразитарних захворювань людини. (1 бал)	Загальна характеристика і профілактика деяких інфекцій дихальних шляхів, кишкових, кров'яних інфекцій та інфекцій зовнішніх покривів. (1 бал)	Дитячі інфекції з групи інфекцій дихальних шляхів. Профілактичні щеплення. (1 бал)	Порушення постави та плоскостопість у дітей і методи їх профілактики. (1 бал)	Функціональні порушення вищої нервової діяльності у дітей. Профілактика порушень слуху та зору у дітей. (1 бал)	Оцінка фізичного розвитку та основних життєвих показників дітей. (1 бал)	Лікарські препарати, способи їх застосування. (1 бал)	Долікарська медична допомога в загрозливих для життя людини станах, які виникають при захворюваннях серцево-судинної системи та органів дихання. (1 бал)	Долікарська медична допомога в загрозливих для життя людини станах, які виникають при захворюваннях органів травлення, сечовиділення та при отруєннях. (1 бал)	Перша допомога при раптовій зупинці серцевої діяльності, дихання та кровотечі. (1 бал)	Долікарська медична допомога при нещасних випадках та невідкладних станах. (1 бал)	Техніка накладання найбільш поширених пов'язок. (1 бал)	Долікарська медична допомога при травмах. (1 бал)
Теми практичних занять	Основи мікробіології, епідеміології та імунології. (11 балів)	Інвазійні (паразитарні) захворювання людини та їх профілактика. (11 балів)	Загальна характеристика деяких інфекційних захворювань, що зумовлюють тяжкий стан хворого або мають епідеміологічне значення. (11 балів)	Дитячі інфекції. Вакцинація як метод формування штучного імунітету. (11 балів)	Порушення опорно-рухового апарату у дітей, його причини та профілактика. (11 балів)	Попередження психоневрологічних порушень та порушень слуху, зору у дітей. (11 балів)	Основи медичного догляду за хворим. (11 балів)	Шляхи та техніки введення лікарських препаратів. Асептика, антисептика. (11 балів)	Долікарська медична допомога при невідкладних станах, які виникають при захворюваннях дихальної та серцево-судинної систем. (11 балів)	Долікарська медична допомога при невідкладних станах, які виникають при захворюваннях органів травлення та сечовиділення. Долікарська медична допомога при отруєннях. (11 балів)	Долікарська медична допомога при раптовій зупинці серцевої діяльності, дихання та кровотечі. (11 балів)	Долікарська медична допомога в загрозливих для життя людини станах при нещасних випадках. (11 балів)	Десмургія. (11 балів)	Долікарська медична допомога при ушкодженнях м'язів, тканин, суглобів і кісток. (11 балів)
Самостійна робота	5 балів		5 балів		5 балів		5 балів		5 балів			5 балів	5 балів	
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)				Модульна контрольна робота 2 (25 балів)				Модульна контрольна робота 3 (25 балів)			Модульна контрольна робота 4 (25 балів)		

6. Теми практичних занять

Змістовий модуль I.

Основи мікробіології. Паразитарні та інфекційні хвороби і їх профілактика

Тема 1. Поняття про мікробіологію та епідеміологію. Імунітет.

Практичне заняття 1. Основи мікробіології, епідеміології та імунології. (2 год).

I. Теоретична частина.

- 1.Вирішення тестових завдань.
- 2.Знайомство з термінологією по темі заняття.
- 3.Знайомство з основними характеристиками мікроорганізмів.
- 4.Ознайомитися з характерними особливостями різних видів імунітету.

II. Вирішити клінічні задачі.

Основна література: 3,4

Додаткова література: 1,2,8

Тема 2. Профілактика захворювань шкіри, заразних паразитарних захворювань людини.

Практичне заняття 2. Інвазійні (паразитарні) захворювання людини та їх профілактика. (2 год).

I. Теоретична частина.

- 1.Ознайомитися з загальним виглядом аскариди, гострика, волосоголовця, карликового цип'яка, вошей, коростяного кліща.
- 2.Користуючись текстом навчального посібника, скласти пам'ятку профілактики гельмінтозів у дошкільному закладі.
- 3.Описати паразита та його зовнішній вигляд, локалізацію паразитування в організмі, симптоми і перебіг захворювання (у вигляді таблиці).

II. Рішення клінічних задач.

Основна література: 3, 4

Додаткова література: 1,2,8

Тема 3. Загальна характеристика і профілактика деяких інфекцій дихальних шляхів, кишкових, кров'яних інфекцій та інфекцій зовнішніх покривів.

Практичне заняття 3. Загальна характеристика деяких інфекційних захворювань, що зумовлюють тяжкий стан хворого або мають епідеміологічне значення. (2 год).

I. Теоретична частина.

- 1.Знайомство з термінологією по темі заняття.
- 2.Знайомство зі збудниками лептоспірозу, холери, дизентерії, сальмонельозу, вірусних гепатитів А, В, С, СНІДу, сказу, правця, грипу, туберкульозу, шляхами їх передачі, перебігом та основними симптомами хвороби, протиепідемічними заходами та профілактикою (у вигляді таблиці).
- 3.У вигляді таблиці заповнити найважливіші клінічні відмінності основних ГРВІ.
- 4.Ознайомитись з методикою приготування і правилами користування захисної маски.

II. Вирішити клінічні задачі.

Основна література: 3,4

Додаткова література: 1,2,8

Тема 4. Дитячі інфекції з групи інфекцій дихальних шляхів. Профілактичні щеплення.

Практичне заняття 4. Дитячі інфекції. Вакцинація як метод формування штучного імунітету. (2 год).

I. Теоретична частина.

- 1.Вирішення тестових завдань.
- 2.Знайомство з термінологією по темі заняття.
- 3.За основними симптомами визначити дитяче інфекційне захворювання (рішення клінічних задач).
- 4.Знайомство з календарем профілактичних щеплень.

Основна література: 3,5

Додаткова література: 1,2,8

Змістовий модуль II. Основи медичного обслуговування хворих

Тема 5. Порушення постави та плоскостопість у дітей і методи їх профілактики.

Практичне заняття 5. Порушення опорно-рухового апарату у дітей, його причини та профілактика. (2 год).

I. Теоретична частина.

1. Визначення знання термінології по темі заняття.
2. Вирішення завдань та ситуаційних задач.

II. Практична частина.

1. Визначення відповідності робочого приміщення до санітарно-гігієнічних норм.

Основна література: 1,2,3

Додаткова література: 1,2,8

Тема 6. Функціональні порушення вищої нервової діяльності у дітей. Профілактика порушень слуху та зору у дітей.

Практичне заняття 6. Попередження психоневрологічних порушень та порушень слуху, зору у дітей. (2 год).

I. Теоретична частина.

1. Визначення знання термінології по темі заняття.
2. Вирішення завдань та ситуаційних задач.

II. Практична частина.

1. Визначення виду неврозу за симптоматичними ознаками.

Основна література: 1,2,3

Додаткова література: 1,2,8

Тема 7. Оцінка фізичного розвитку та основних життєвих показників дітей.

Практичне заняття 7. Основи медичного догляду за хворим. (2 год).

I. Теоретична частина.

1. Температура тіла та її вимірювання.
2. Пульс та його визначення.
3. Спостереження за диханням та його визначення.
4. Визначення артеріального тиску.
5. Визначення добового діурезу.
6. Догляд за хворими під час блювання та промивання шлунка беззондовим методом.
7. Догляд за хворою дитиною (режим для хворих, вимірювання температури тіла, провітрювання, переміна постільної та натільної білизни, особиста гігієна хворої дитини, профілактика пролежнів).

II. Практична частина.

1. Проведення вимірювання пульсу, частоти дихання, температури тіла, окружності голови та грудної клітки.

Основна література: 1,2,3

Додаткова література: 5,6,7

Тема 8. Лікарські препарати, способи їх застосування

Практичне заняття 8. Шляхи та техніка введення лікарських препаратів. Асептика, антисептика. (2 год).

I. Теоретична частина.

1. Форми введення препаратів, переваги та недоліки кожного з них.

2. Лікарські препарати, способи їх застосування (зовнішнє, ентеральне, парентеральне).
3. Ускладнення внаслідок застосування препаратів, шляхи їх усунення.

II. Практична частина.

1. Проведення підшкірної, внутрішньошкірної, внутрішньом'язевої, внутрішньовенної ін'єкцій.

Основна література: 1,2,3

Додаткова література: 5,6,7

Змістовий модуль III. Долікарська медична допомога при невідкладних та загрозливих для життя станах

Тема 9. Долікарська медична допомога в загрозливих для життя людини станах, які виникають при захворюваннях серцево-судинної системи та органів дихання.

Практичне заняття 9. Долікарська медична допомога при невідкладних станах, які виникають при захворюваннях дихальної та серцево-судинної систем. (2 год).

I. Теоретична частина.

1. Синдром гострої судинної недостатності (непритомність, колапс, шок). Долікарська медична допомога.

2. Гіпертензійний синдром та його ускладнення (інсульт, гостра серцева недостатність, інфаркт). Долікарська медична допомога.

3. Синдром бронхоспазму та ларінгоспазму. Долікарська медична допомога при бронхіальній астмі, несправжньому крупі.

II. Рішення ситуаційних задач.

Основна література: 3,4

Додаткова література: 3,4,7

Тема 10. Долікарська медична допомога в загрозливих для життя людини станах, які виникають при захворюваннях органів травлення, сечовиділення та при отруєннях.

Практичне заняття 10. Долікарська медична допомога при невідкладних станах, які виникають при захворюваннях органів травлення та сечовиділення. Долікарська медична допомога при отруєннях. (2 год).

I. Теоретична частина.

1. Печінкова і ниркова коліки. Долікарська медична допомога.

2. Долікарська медична допомога при отруєннях.

II. Рішення ситуаційних задач.

Основна література: 3,4

Додаткова література: 3,4,7

Тема 11. Перша допомога при раптовій зупинці серцевої діяльності, дихання та кровотечі.

Практичне заняття 11. Долікарська медична допомога при раптовій зупинці серцевої діяльності, дихання та кровотечі. (2 год).

I. Виконання практичної роботи.

1. Основні ознаки термінальних станів.

2. Методи проведення реанімації:

а) підготовка потерпілого до реанімації;

б) очищення верхніх дихальних шляхів від сторонніх предметів;

в) методи фіксації язика;

г) вентиляція легень методами «рот в рот», «рот в ніс», Сільвестра, Калістова тощо;

д) непрямий (закритий) масаж серця.

3. Особливості проведення непрямого масажу серця та штучної вентиляції легень немовлят, дошкільнят та підлітків.

4. Оволодіння практичними навичками тимчасової зупинки кровотечі

а) накладання тиснучої пов'язки;

б) накладання джгута;

в) накладання джгута-закрутки.

5. Ефективність проведення реанімації.

II. Перевірка виконання непрямого масажу серця та штучної вентиляції легень умовно потерпілому.

Основна література: 3,4

Додаткова література: 3,4,7

Змістовий модуль IV. Долікарська медична допомога при нещасних випадках. Десмургія

Тема 12. Долікарська медична допомога при нещасних випадках та невідкладних станах.

Практичне заняття 12. Долікарська медична допомога в загрозованих для життя людини станах при нещасних випадках. (2 год).

I. Практичне навчання по наданню долікарської медичної допомоги при опіках, відмороженнях, електротравмі, утопленні, укусах тварин та комах.

Основна література: 3,4

Додаткова література: 3,4,7

Тема 13. Техніка накладання найбільш поширених пов'язок.

Практичне заняття 13. Десмургія. (2 год).

I. Виконання практичної роботи.

1. Засвоїти правила і техніку накладання м'яких пов'язок та індивідуального перев'язочного пакету.

Основна література: 3,4

Додаткова література: 3,4,7

Тема 14. Долікарська медична допомога при травмах.

Практичне заняття 14. Долікарська медична допомога при ушкодженнях м'яких тканин, суглобів і кісток. (2 год).

I. Виконання практичної роботи.

1. Навчитись розрізняти ушкодження суглобів і кісток, надавати долікарську медичну допомогу при вивихах та переломах, оволодіти навичками накладання шин.

2. ДМД при пораненнях, профілактика ускладнень ран (правцю, газової гангрені, сепсису).

Основна література: 3,4

Додаткова література: 3,4,7

7. Самостійна робота

Змістовий модуль I. Основи мікробіології. Паразитарні та інфекційні хвороби і їх профілактика. (16 год.).

1. Форми співіснування мікро- та макроорганізмів.
  2. Поняття антропонози та зоонози.
  3. Поняття дезінсекція, дезінфекція, дератизація. Мета, види та методи їх проведення.
  4. Вікові особливості шкіри дітей.
  5. Догляд за шкірою дитини.
  6. Препарати для боротьби з педикульозом та методика їх застосування.
  7. Цикл розвитку аскариди. Перебіг, діагностика, лікування та профілактика гельмінтозів.
  8. Лямбліоз; етіологія, перебіг, профілактика.
  9. ГРВІ, грип; збудники, джерело інфекції, шляхи передачі, основні симптоми, ускладнення. Принципи лікування, догляд, надання невідкладної допомоги. Профілактика загальна, специфічна. Протиепідемічні заходи.
  10. Інфекції зовнішніх покривів (правець, сказ): етіологія, джерело інфекції, шляхи передачі, основні симптоми захворювання, профілактика.
  11. Календар профілактичних щеплень.
  12. Протипоказання до проведення щеплень.
- Основна література: 1, 2, 3, 5.
Додаткова література: 1, 2, 5, 6, 7, 8.

Змістовий модуль II. Основи медичного обслуговування хворих. (16 год.).

1. Раціональне харчування дітей різного віку. Особливості харчування хворої дитини.
  2. Профілактика харчових отруєнь. Методи очищення власного організму від токсичних речовин.
  3. Основні захворювання органів травлення у дітей: гастрит, гастродуоденіт, дискінезія жовчовивідних шляхів.
  4. Загартовування, гімнастика та фізична культура дітей.
  5. Особиста гігієна дітей дошкільного та шкільного віку.
  6. Анатомо-фізіологічні особливості серцево-судинної, дихальної, травної, сечової систем дітей.
  7. Поняття росту і розвитку. Період внутрішньоутробного розвитку. Профілактика порушень здоров'я дитини в ембріогенезі.
  8. Вікові періоди розвитку дитини. Загальна характеристика. Хвороби дітей, їх профілактика та лікування.
  9. Генетичні чинники формування здоров'я дитини. Медико-генетичне консультування та його роль у виявленні проблем формування здоров'я дитини.
  10. Закономірності адаптації дитини до дошкільного дитячого закладу та школи. Роль педагога в організації життя дітей в період адаптації.
  11. Санітарно-гігієнічні вимоги до дитячих закладів (дитячого садка, школи) (освітлення, повітряне середовище, опалення, вентиляція, водопостачання, прибирання приміщень).
  12. Розпорядок дня в дитячому садочку та гігієнічні норми організації навчальної роботи у школі: урок, перерва, суспільно корисна праця, канікули.
  13. Біологічний і календарний вік. Ризики для здоров'я дитини залежно від ступеня невідповідності параметрів біологічного і календарного віку.
  14. Групи здоров'я дітей. Контроль за станом здоров'я дітей в умовах дитячого дошкільного закладу та школи.
- Основна література: 1, 2, 3, 5.
Додаткова література: 1, 2, 5, 6, 7, 8.

Змістовий модуль III. Долікарська медична допомога при невідкладних та загрозливих для життя станах. (12 год.).

1. Непритомність як прояв гострої судинної недостатності, причини, ознаки, надання долікарської медичної допомоги. Поняття про колапс.
2. Гострий гастрит, причини, ознаки, надання долікарської медичної допомоги.
3. Гострий цистит, причини, ознаки, надання долікарської медичної допомоги, можливі ускладнення, профілактика.
4. Стадії термінального стану: передагонія, агонія, клінічна смерть. Основні ознаки термінальних станів.
5. Реанімація.
6. Внутрішні кровотечі при ушкодженнях печінки і селезінки.
7. Відкриті ушкодження живота, їх види, абсолютні ознаки проникних поранень органів черевної порожнини.
8. Основні принципи надання долікарської медичної допомоги при ушкодженнях живота.

Основна література: 3, 4, 5, 6.

Додаткова література: 3, 4, 7.

Змістовий модуль IV. Долікарська медична допомога при нещасних випадках. Десмургія. (12 год.).

1. Ушкодження носа, очей, вуха, щелеп. Їх основні ознаки, ускладнення.
2. Дитячий травматизм, його профілактика. Загальні принципи надання першої медичної допомоги. Травматичний шок, його перебіг, основні ознаки.
3. Рани, види ран, симптоми. Перша допомога при пораненні.
4. Інфікування ран, попередження інфікування ран. Профілактика правцю.
5. Поняття про "гострий" живіт. Ознаки. Ускладнення. Особливості надання долікарської допомоги та догляду за хворими.
6. Закриті ушкодження черевної стінки та органів черевної порожнини. Основні ознаки.
7. Відкриті ушкодження живота, їх види, абсолютні ознаки проникних поранень органів черевної порожнини. Основні принципи надання долікарської медичної допомоги при ушкодженнях живота.

Основна література: 3, 4, 5, 6.

Додаткова література: 3, 4, 7.

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль I. Основи мікробіології. Паразитарні та інфекційні хвороби і їх профілактика. (16 год.).		
<p>Тема 1. Поняття про мікробіологію та епідеміологію. Імунітет.</p> <p>Тема 2. Профілактика захворювань шкіри, заразних паразитарних захворювань людини.</p>	Практичні заняття, модульний контроль	5 балів
<p>Тема 3. Загальна характеристика і профілактика деяких інфекцій дихальних шляхів, кишкових, кров'яних інфекцій та інфекцій зовнішніх покривів.</p> <p>Тема 4. Дитячі інфекції з групи інфекцій дихальних шляхів. Профілактичні щеплення.</p>		5 балів
Змістовий модуль II. Основи медичного обслуговування хворих. (16 год.).		
<p>Тема 5. Порушення постави та плоскостопість у дітей і методи їх профілактики.</p> <p>Тема 6. Функціональні порушення вищої нервової діяльності у дітей. Профілактика порушень слуху та зору у дітей.</p>	Практичні заняття, модульний контроль	5 балів
<p>Тема 7. Оцінка фізичного розвитку та основних життєвих показників дітей.</p> <p>Тема 8. Лікарські препарати, способи їх застосування.</p>		5 балів
Змістовий модуль III. Долікарська медична допомога при невідкладних та загрозливих для життя станах. (12 год.).		
<p>Тема 9. Долікарська медична допомога в загрозливих для життя людини станах, які виникають при захворюваннях серцево-судинної системи та органів дихання.</p> <p>Тема 10. Долікарська медична допомога в загрозливих для життя людини станах, які виникають при захворюваннях органів травлення, сечовиділення та при отруєннях.</p>	Практичні заняття, модульний контроль	5 балів
<p>Тема 11. Перша допомога при раптовій зупинці серцевої діяльності, дихання та кровотечі.</p>		5 балів
Змістовий модуль IV. Долікарська медична допомога при нещасних випадках. Десмургія. (12 год.).		
<p>Тема 12. Долікарська медична допомога при нещасних випадках та невідкладних станах.</p>	Практичні заняття, модульний контроль	5 балів
<p>Тема 13. Техніка накладання найбільш поширених пов'язок.</p> <p>Тема 14. Долікарська медична допомога при травмах.</p>		5 балів
Всього: 56 год.		Всього: 40 балів

8. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

• Словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), практичні заняття, пояснення, розповідь, бесіда.

• Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

• Практичні.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

9. Методи контролю

Навчальні досягнення магістрантів із дисципліни «Основи медичних знань» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 9.1, табл. 9.2.

Таблиця 9.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

Вид діяльності	Бал	∑ балів
1. Відвідування лекцій	1	14 x 1 = 14
2. Відвідування практичних занять	1	14 x 1 = 14
3. Виконання практичних занять	10	14 x 10 = 140
5. Виконання мод. контр. роботи	25	4 x 25 = 100
6. Самостійна робота	5	8 x 5 = 40
РАЗОМ БАЛІВ		308

Розрахунок коефіцієнта: $308 : 100 = 3,08$

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування.
- **Комп'ютерного контролю:** тестові програми.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 9.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 74	«задовільно»	ED
75 – 89	«добре»	CB
90 – 100	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 9.3.

Таблиця 9.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за відвідування лекцій та практичних занять, поточну роботу студента на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих тестових завдань.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Практичні заняття та самостійна робота													Вид контролю	
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3			Змістовий модуль 4			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	ПМК
10	15	10	15	10	15	10	15	10	15	15	15	10	15	
МКР 1 – 25 балів				МКР 2 – 25 балів				МКР 3 – 25 балів			МКР 4 – 25 балів		Коефіцієнт – 3,08	
Відвідування – 28 балів														

11. Методичне забезпечення

1. опорні конспекти лекцій;
2. навчальні посібники;
3. робоча навчальна програма;
4. збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
5. засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю);
6. завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Основи медичних знань».

12. Питання до модульного контролю

1. Поняття росту і розвитку. Період внутрішньоутробного розвитку. Профілактика порушень здоров'я дитини в ембріогенезі.
2. Період новонародженості. Загальна характеристика доношеної новонародженої дитини. Основні проблеми здоров'я дитини у період новонародженості.
3. Хвороби новонароджених дітей. Захворювання шкіри. Захворювання пупка. Асфіксія новонароджених дітей. Внутрішньочерепна родова травма.
4. Основи догляду за новонародженою дитиною. Предмети індивідуального догляду.
5. Грудний період. Загальна характеристика. Хвороби грудного періоду.
6. Гігієна дитини та основи медичного догляду за хворою дитиною грудного періоду. Предмети індивідуального догляду.
7. Переддошкільний, або старший ясельний період. Загальна характеристика. Хвороби дітей та їх наслідки для здоров'я дитини у подальших вікових періодах.
8. Дошкільний вік. Загальна характеристика. Хвороби дітей дошкільного віку та особливості їх профілактики та лікування.
9. Молодший шкільний вік. Загальна характеристика. Хвороби дітей молодшого шкільного віку, їх профілактика та лікування.
10. Фізичний і нервово-психічний розвиток дітей молодшого шкільного віку.
11. Оцінювання фізичного розвитку дитини за показниками маси тіла, довжини тіла (сидячи, стоячи), окружності грудної клітки, окружності голови. Значення антропометричних даних.
12. Акселерація та ретардація розвитку дітей. Роль соціальних, біологічних чинників та факторів навколишнього середовища у забезпеченні нормального розвитку дитини.
13. Генетичні чинники формування здоров'я дитини. Медико-генетичне консультування та його роль у виявленні проблем формування здоров'я дитини.
14. Закономірності адаптації дитини до дошкільного дитячого закладу та школи. Роль педагога в організації життя дітей в період адаптації.
15. Гігієнічні вимоги до земельної ділянки та будинку дитячого закладу (дитячого садка, школи).
16. Освітлення, повітряне середовище, опалення, вентиляція, водопостачання, прибирання приміщень дитячого навчального закладу.
17. Організація режиму дня в дошкільному закладі та школі. Навчальне обладнання.

18. Розумова працездатність дошкільників. Рання втома та психолого-педагогічні особливості її профілактики та подолання.
19. Гігієнічні норми організації навчальної роботи в школі: урок, перерва, суспільно корисна праця, канікули.
20. Біологічний і календарний вік. Ризики для здоров'я дитини залежно від ступеня невідповідності параметрів біологічного і календарного віку.
21. Групи здоров'я дітей. Контроль за станом здоров'я дітей в умовах дитячого дошкільного закладу та школи.
22. Уроджені дефекти опорно-рухового апарату. Порушення постави. Плоскостопість.
23. Запобігання викривленню хребта і розвитку плоскостопості. Комплекс вправ для профілактики порушень постави.
24. Гігієнічні вимоги до навчальних меблів та робочої пози учня. Гігієнічні основи фізичного виховання учнів.
25. Особливості процесу травлення у дітей. Значення основних компонентів їжі для розвитку дитини, збереження і зміцнення її здоров'я.
26. Калорійність добового раціону. Якісний склад добового раціону. Режим та організація харчування.
27. Профілактика харчових отруєнь. Методи очищення власного організму від токсичних речовин.
28. Недостатнє харчування та його наслідки: дистрофія, затримка росту і розвитку. Надмірне харчування, ожиріння. Зміни в організмі при ожирінні. Вегетаріанство як система харчування.
29. Основні захворювання органів травлення у дітей: гастрит, гастродуоденіт, дискінезія жовчовивідних шляхів.
30. Органи зору та слуху як важливі складники сенсорної системи організму. Їх значення для розвитку дитини та адаптації у навколишньому середовищі.
31. Основні причини порушення слуху у дітей дошкільного і шкільного віку. Поняття про сіркову пробку. Гострий та хронічний отит.
32. Особливості зорового апарату дитини. Причини та ознаки короткозорості у дітей. Поняття про астигматизм, далекозорість, дальтонізм.
33. Гігієнічні норми читання, письма, перегляду програм телебачення та їх дотримання як шлях до попередження порушень органів зору у дітей дошкільного і шкільного віку.
34. Вікові особливості підшкірно-жирової клітковини у дітей. Стафіло- та стрептодермії: причини їх виникнення, заходи профілактики.
35. Короста, педикульоз: причини їх виникнення, небезпека, яку вони несуть, заходи профілактики.
36. Загальна класифікація інфекційних захворювань (за Л.В. Громашевським). Гострі респіраторні вірусні інфекції та особливості їх клінічного перебігу у дітей.
37. Дитячі хвороби з групи інфекцій дихальних шляхів. Догляд за хворими на грип та ГРВІ.
38. Дифтерія, кір, скарлатина: шляхи зараження, характерні ознаки, особливості перебігу захворювання, ускладнення. Медична допомога хворим. Профілактика, протиепідемічні заходи.
39. Вітряна віспа, краснуха: шляхи зараження, характерні ознаки, особливості перебігу захворювання, ускладнення. Медична допомога хворим. Профілактика в умовах дитячого закладу.
40. Кашлюк, епідемічний паротит, епідемічний менінгіт: шляхи зараження, характерні ознаки, особливості перебігу захворювання, ускладнення. Медична допомога хворим. Профілактика в умовах дитячого закладу.
41. Паразитарні захворювання (ентеробіоз, аскаридоз) і особливості їх перебігу у дітей. Профілактика гельмінтозів.
42. Кишкові інфекції (холера, дизентерія): шляхи зараження, характерні ознаки, особливості перебігу захворювання, ускладнення. Медична допомога хворим. Профілактика в умовах дитячого закладу.
43. СНІД та вірусні гепатити В та С. Причини виникнення, наслідки та профілактика.

44. Захворювання органів дихання: туберкульоз, пневмонія, бронхіт. Причини виникнення, прояви та профілактика.
45. Методи формування штучного імунітету. Профілактичні щеплення.
46. Гіпертонічний криз: ознаки, можливі ускладнення. Надання долікарської медичної допомоги, профілактика.
47. Методика вимірювання артеріального тиску. Його характеристики.
48. Методика вимірювання частоти серцевих скорочень та дихальних рухів. Їх характеристики.
49. Методика проведення внутрішньом'язевих та внутрішньовенних ін'єкцій.
50. Ішемічна хвороба серця - стенокардія та інфаркт міокарду. Причини, ознаки, надання долікарської медичної допомоги, профілактика.
51. Гостра серцева недостатність, причини, основні ознаки. Надання долікарської медичної допомоги.
52. Бронхіальна астма. Характеристика та причини нападу бронхіальної астми. Надання долікарської медичної допомоги.
53. Кровохаркання та легенева кровотеча як ускладнення захворювань дихальної системи, ознаки, надання долікарської медичної допомоги.
54. Пневмоторакс. Види та заходи по наданню долікарської медичної допомоги, профілактика.
55. Гострий гастрит, причини, ознаки, надання долікарської медичної допомоги, профілактика.
56. Шлунково-кишкова кровотеча, ознаки, причини, надання долікарської медичної допомоги, профілактика.
57. Відмінності кровотечі з органів дихання та органів травлення.
58. Печінкова колька як ускладнення жовчокам'яної хвороби. Причини, ознаки. Надання долікарської медичної допомоги.
59. Гострий цистит, причини, ознаки, надання долікарської медичної допомоги, профілактика.
60. Ниркова колька, ознаки, надання долікарської медичної допомоги.
61. Гострі отруєння, їх види. Принципи надання долікарської медичної допомоги, профілактика. Синдром інтоксикації.
62. Стадії термінального стану: переагонія, агонія, клінічна смерть. Основні ознаки термінальних станів.
63. Ознаки клінічної смерті. Відносні та явні ознаки біологічної смерті. Реанімація (штучна вентиляція легень, непрямий (закритий) масаж серця).
64. Методика проведення штучної вентиляції легень та непрямого масажу серця дітям залежно від віку.
65. Кровотечі. Перша допомога при артеріальній, венозній, капілярній та носовій кровотечі.
66. Перша допомога при носовій кровотечі. Внутрішні кровотечі при ушкодженнях печінки і селезінки, основні принципи надання долікарської медичної допомоги.
67. Опіки та специфіка першої допомоги відповідно до їх виду.
68. Обмороження та його ступені залежно від тяжкості. Перша допомога при обмороженнях.
69. Електротравма, перша допомога.
70. Тепловий і сонячний удар, заходи попередження і першої допомоги.
71. Перша допомога при укусах бджіл, ос, комарів та отруйних членистоногих.
72. Перша допомога при укусах змій. Укуси тварин, хворих на сказ.
73. Перша допомога при потраплянні в організм дитини чужорідного тіла.
74. Перша допомога при утопленні.
75. Десмургія. Поняття про асептику та антисептику.
76. Вивихи. Переломи кісток. Закриті та відкриті переломи кісток, ознаки, долікарська допомога.
77. Травми хребта, кісток тазу, черепно-мозкові травми: ознаки та перша медична допомога.
78. Черепно-мозкова травма: її види, ознаки та перша медична допомога.

13. Рекомендована література

Базова

1. Пропедевтична педіатрія / Майданник В.Г., Бурлай В.Г., Гнатейко О.З. - Вінниця: Нова книга, 2012.- 880 с.
2. Практикум з пропедевтичної педіатрії з доглядом за дітьми / За ред. В.Г.Майданника, К.Д. Дуки / - К.: Знання України, 2002. – 356 с.
3. Мойсак О.Д. Основи медичних знань і охорони здоров'я. Навчальний посібник. 5-е видання, виправлене та доповнене. - К., Арістей, 2008.
4. Основи медичних знань та долікарської допомоги / За редакцією Я.І. Федонюка, В.С. Грушка. / - Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2012. – 728 с.
5. Основи медичних знань / Р.О. Валецька. - Луцьк: Волинська книга, 2007.
6. Гишак Т.В., Долина О.В. Основи медичних знань та медицина катастроф. Навчальний посібник. - К., 2003.

Допоміжна

1. Майданник В.Г., Бурлай В.Г., Бережної В.В. Ваш ребенок. - К., 2002.
2. Навчальний посібник з педіатрії / Курдюмова Н.О., Поліщук Т.Г. та ін. — К., 2013. — 208 с.
3. Невідкладні стани у внутрішній медицині / Баран С.В. — К., 2012. — 136 с.
4. Перша медична допомога / Петриченко Т.В. — К., 2012. — 272 с.
5. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка / Савка Л.С., Разінкова Л.І. — К., 2013. — 480 с.
6. Загальний догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка / За ред. В.І. Литвиненка. — К., 2012. — 424 с.
7. Практичні роботи з курсу «Основи медичних знань» / Укл. Мойсак О. Д. - К., 2015.
8. Чеботарьова В.Д., Майданник В.Г. Пропедевтична педіатрія. - К., 1999.

Робоча програма навчальної дисципліни

«Основи медичних знань»

Укладач: *Петренко Олексій Олександрович*, кандидат медичних наук, доцент кафедри анатомії і фізіології людини Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка